

Ze zag het aan zijn oren.

Zaterdagmorgen, ze werden wakker in de buik van de boot. Door het raampje vlak boven de waterspiegel, keken ze naar de regen die putten sloeg in het gore water van de gracht. Even dansten de luchtballen als parapluutjes van glas, knapten, en dreven dan als grauw schuim naar de overkant waar ze tegen de daar aangemeerde boten opvlokten.

Ze hoefden niets, en zeker niet op te staan. Loom vrijden ze nog een keer. Lang waren ze nog niet samen, dus de reis over elkaars lichaam was één lange ontdekking. Met haar wijsvinger streek ze over Achmed's zware wenkbrauwen, langs zijn neus, z'n lippen, hij beet zachtjes in haar vinger. Op zijn wangen en kin braken ochtendstoppels door en ze staarde lang in zijn theekleurige ogen, woelde door zijn zwarte haar en kuste een van zijn paarlemoeren oorschelpen, opvallend klein en baby zacht, terwijl de rest van zijn gezicht toch zo masculien was.

Tijdens hun copieuze ontbijt aan het begin van de middag vertelde Marieke over de tragische dood van haar broertje, die jaren geleden verdronk tijdens een zeilvakantie.

'Mijn ouders zaten in de kuip van onze zeilboot te lezen. Bas speelde op het achterdek met z'n dinkytoys, je kent dat wel, zo'n jochie van zes dat opgaat in zijn spel en de motoren nabromt. Totdat zijn lievelings ambulance het water inreed met de plons van een dikke kikker. De tweede plons was van Bas, veel luider, en hij ging meteen koppie onder. Ik, verveelde tiener, lag op het voordek te zonnen, maar dook achter hem aan toen mijn ouders niet reageerden. Achteraf ongelooflijk dat het

kereltje geen zwemvest droeg. Ik was te laat. Pas toen ik met een druipende Bas boven water kwam reageerden mijn vader en moeder. De kille blik in hun ogen leek mij te beschuldigen, dat vergeet ik nooit. Ook niet hoe Basje bleek in die kist lag, de ambulance in zijn knuistjes ...'

Op dat punt interrumpeerde Achmed haar. 'Sorry, maar opeens herinner ik me het weer.'

'Wat?' zei Marieke met verstoorde emotie.

'Mijn droom, ik had hem weer. Mijn hele leven droom ik ongeveer hetzelfde, wekelijks en soms iedere nacht, maar de laatste weken was hij weg. Eigenlijk sinds jij bij mij slaapt.' Opgewonden begon hij haar zijn droom te vertellen. Haar broertje verdween naar de achtergrond en ze had het hart niet het woord terug te vragen.

'De hemel hing laag en leunde op een waas van zilver licht boven de uitgestrekte ruimte van de woestijn. Hier en daar groeiden vreemde, grijze prikkeldrukkies tussen gele zandheuvels. Dan weer waren er diepe donkere gaten, kraters in het zand geslagen. Eén krater had de grootte van een graf. Er stond nota bene een doodskist in met opengeslagen deksel. Van onder een zwart satijnen laken kroop een kind tevoorschijn; het lijkwitte gezicht, herkende ik als het mijne. In de verte kwam door het gouden zand een groepje zwarte figuren aanschrijven. Bedoeïenen waren het, die zich verzamelden rond het graf. Voor ik verdween tussen hun harige mantels meende ik de flitsende ogen van mijn vader te herkennen. Fel en donker glansden ze tussen de kieren van de zwarte stof, die zijn gezicht bedekte. Opeens stond ik aan de hand van mijn moeder, een frisse vrouw in een fel gebloemde zomerjurk. Allen staarden we naar het lijkwitte kind dat uit de kist trachtte te klauteren. Toen hij bijna boven was, hij sloeg zijn handjes al over de rand van het graf maar het zand brokkelde steeds weer af, zag ik uit mijn ooghoek een voet

bewegen en de deksel sloeg dicht. Zijn schreeuw, of was het de mijne? verdween galmend in de echo van de woestijn. Alleen in die kist drong de kille leegte en een duistere dood mijn poriën binnen. Wat later stond ik weer tussen de mannen, ouder en groter nu, misschien was ik wel een van hen. De man met mijn vaders ogen reikte me een dik boek aan. Ik sloeg het open, en zag tussen de Arabische tekens, als in een film, hoe de gebloemde moeder een vreemd kind van zijn bed lichtte. Ze droeg het door de duistere nacht en stopte het in mijn eigen bedje in het huis van mijn vader. Toen ik opkeek zag ik nog net hoe de vrouw, met het kind aan de hand, oploste in de trillende lucht boven de zandvlakte. Langzaam veranderde het boek in die doodskist, waarin het naakte kind als een opgejaagde kever tussen de lege plooien van het zwarte satijn wegkroop.'

'Is jouw broertje ook overleden?' was het enige dat Marieke kon uitbrengen. 'Nee, voor zover ik weet ben ik enig kind, maar soms vond ik het moeilijk te geloven dat mijn vader ook echt mijn vader was.'

'Welk kind denkt dat niet, zo nu en dan,' zei ze luchtig, ze was nog steeds een beetje gepikeerd dat hij haar verhaal had afgepakt. 'Gek hoor, zo'n droom die je steeds weer hebt. Dergelijke ervaringen moeten toch ooit in je onderbewustzijn opgeslagen zijn? Heb je wel eens een begrafenis in de woestijn meegemaakt, van je oma of een vriendje?' Achmed schudde nee, haalde zijn schouders op, en begon de ontbijttafel af te ruimen. De zon was doorgebroken en ze besloten naar Halfweg te fietsen.

Toch bleef zijn droom haar de hele weg achtervolgen en nog dagen daarna. Gefascineerd staarde ze in gedachten naar de beelden van die zwarte figuren, de flitsende ogen, de westerse moeder in de gebloemde jurk, het bleke kind in die kist en de lege, schroeiende woestijn. Waar ging het toch over? Wat betekende het?

Honderd uit vroeg ze hem over zijn jeugd in noord Afrika; de tantes, de bedoeinen en de kinderen met wie hij speelde. Hij vertelde wat hij zich herinnerde, want er waren ook hiaten. Van zijn vroegste jeugd herinnerde hij zich bijvoorbeeld niets en van een moeder in een gebloemde jurk ook niet.

'Mijn moeder was een Nederlandse toeriste, die door Marokko trok en voor mijn vader viel. Ken je een groter cliché,' lachte hij. 'Hij was kameeldrijver in een berberdorp ten zuiden van het Atlasgebergte en zij wilde wel betalen voor een ritje. Zij bleef hangen, kreeg een kind, trachtte zich aan te passen, wat niet lukte, en werd verstoten. Eigenlijk heeft ze het nog lang uitgehouden. Ze vertrok toen ik drie was en liet mijn vader met mij achter, ze kon niet anders. Ik had heel wat ooms, tantes, neefjes en nichtjes, we woonden in een besloten gemeenschap en ik heb haar nauwelijks gemist.'

'Heb je nooit meer iets van haar gezien of gehoord?' vroeg Marieke verbaasd.

'Nee, rond mijn tiende vertrokken pa en ik naar Nederland. Hij vond er werk en ik ging naar school. Gek hè,' zei hij peinzend, 'vooral toen ik helemaal op hem was aangewezen had ik vaak dat gevoel niet zijn zoon te zijn.'

'Heb je nooit naar je moeder gezocht?'

'Ach nee, wat maakte het nog uit,' zei hij, maar het klonk onverschilliger dan hij bedoelde.

Altijd als Achmed een variant van zijn droom had beleefd vertelde hij die aan Marieke. De beelden bleven haar fascineren, en altijd weer had ze een andere uitleg. 'Die gebloemde vrouw was natuurlijk niet je echte moeder, maar ze stal een kind, jij,' opperde ze een keer. 'Zodat ze met haar echte zoontje kon weggaan en je vader met een surrogaat zoontje tevreden zou zijn en haar hopelijk niet zou gaan zoeken?' Geschrokken reageerde Achmed dat ze niet zo in zijn verleden moest graven en

onthield haar daarna zijn dromen en na een paar weken was zijn, wonderlijke en ongrijpbare, jeugdervaring naar de achtergrond van hun leven verplaatst.

Totdat ze zijn vader bezochten. Hij was een oude man met koortsige ogen in een geblakerd gelaat onder kortgeschoren grijs haar. Marieke moest onwillekeurig denken aan Achmed's droom en de man met de flitsende ogen. Baba, zoals ze hem moest noemen, deed haar denken aan Omar Sharif in de film Lawrence of Arabia, hij had echter twee opvallend grappige flaporen, die haar intrigeerde en hem eigenlijk heel gewoon maakten.

Door zijn zware accent was hij moeilijk te verstaan en kon ze zich slecht concentreren op het gesprek. Bovendien moest ze steeds naar die olifantsoren kijken, ze leken wel aangeplakt en klapperden zo nu en dan vervaarlijk. De beelden uit de droom begonnen voor de werkelijkheid te schuiven. Het bleke jongetje, dat uit de kist klauterde, was verdacht veel op haar dode broertje gaan lijken. Zijn vingers grepen de rand, het deksel klapte dicht en de echo van zijn schreeuw galmde door haar hoofd. De vrouw, de moeder sloop met het slapend jongetje in haar armen door een donkere nacht, totdat haar gebloemde jurk vervaagde in de mist van een fata morgana. Marieke zat tegenover baba en zag in gedachten een zwarte tulband om zijn hoofd gewikkeld worden waarin de oren verdwenen. Hij vroeg haar iets dat ze niet verstond.

Na een uurtje maakte Achmed aanstalten om op te stappen, opgelucht knipperde ze de droombeelden weg. Baba slofte naar een kastje en pakte een stapeltje jeugdfoto's van Achmed, die ze zonder schijnbare interesse van hem aannam. Ze groetten hem gedag, Marieke keek nog eens in de ogen van die oude man en zag er de woestijn in schitteren.

Terug op de boot bestudeerde ze de foto's nieuwsgierig. Ze had een gretige behoefte om de fantasiebeelden in haar hoofd door reële illustraties te vervangen. Er was maar een babyfoto, op een foto stond een peuter onder een palm, op een ander zat het jochie in een wastobbe. Een mannetje van een jaar of acht zat op een kameel en op een andere foto stond hij stoer tussen een kudde geiten. Er zaten twee schoolfoto's tussen, waarop een jongetje van tien of elf bedeesd in de lens keek. Op slechts één foto was de moeder te zien, een knappe koele vrouw die met een peuter aan de hand voor een laag lemen huisje onder een indigo-blauwe lucht stond. Er was een kiekje waarop het jongetje van de schoolfoto naast zijn nieuwe fiets stond, en op een ander stond hij naast de vader voor hun nieuwbouwhuis in Nieuwegein. Ze herkende zijn felle blik en buitensporig grote oren.

Uit het stapeltje koos ze zes verschillende foto's van Achmed met verschillende leeftijden, legde ze naast elkaar en bekeek ze langdurig. Iets klopte er niet. De baby en peuter leken nauwelijks op het oudere kind.

Die nacht sliep ze slecht. Foto's schoven voorbij, afstandelijke ouders keken op haar neer, talloze jongetjes joelden of keken verstild dromerig in de verte. Ze droomde Achmed's droom en beleefde alle beelden door elkaar.

De volgende ochtend, tijdens de uitgebreide ontbijtsessie zag ze het opeens. Achmed streek zijn lange haar naar achteren en bond het in een paardenstaart. Marieke staarde hem aan en pakte de foto's. Ze wist nu waar ze naar moest kijken. Het kleinste jochie had grote oren, de flappers van zijn vader. Achmed's oren waren juist klein, zacht en welgevormd.

Met een hap in haar mond zei ze, 'Achmed, zou het kunnen dat het om twee verschillende kinderen gaat? Kijk,' met haar wijsvinger tikte ze op de foto's en maakte

hem attent op de peuter met de grote oren. Opgewonden over haar ontdekking, riep ze. 'Is dat niet ontstellend grappig?' Pas toen keek ze hem weer aan.

Achterover gezakt hing hij in zijn stoel. Alle kleur was uit zijn gezicht verdwenen, zijn ogen staarden in het niets. Na lange minuten zei hij, 'Ik geloof dat je gelijk hebt. Dankzij jouw gegrAAF ben ik me steeds meer gaan herinneren de laatste tijd. Mijn wieg stond in een ander huis dan dat van mijn vader, ik ben zijn zoon niet. Wie ik wel ben weet ik ook niet. Waarom kijk ik in mijn droom naar mijn eigen dood? Ben ik verkocht of ingeruild? Of, zoals jij eens opperde, gestolen? Ik weet het niet. Maar vast staat dat baba niet mijn echte vader is en ik geloof werkelijk dat hij daar geen idee van heeft.'

Geschrokken staarde Marieke hem aan. Zij had gedacht een probleem opgelost te hebben, maar realiseerde zich nu pas dat er een geschapen was.

Weken later, Achmed had niets met zijn nieuwe bewustzijn willen doen, dus spraken ze er niet meer over, zaten ze op het achterdek met een biertje in de late avondzon en keken naar de voorbijtrekkende toeristen op de gracht. Opeens maakte een lange man van Achmed's leeftijd zich los van de menigte, hij staarde naar de boot, naar hen, aarzelde, en kwam toen de loopplank op. Achmed liep hem tegemoet en vroeg, 'zoekt u iemand?'

'Ja, mijn vader,' hoorde Marieke de man plompverloren zeggen.

'Die woont hier niet,' antwoordde Achmed.

'Nee, maar zijn zoon wel.' Verbaasd keek Marieke op en zag hoe het hoofd van de vreemdeling boven de kajuit uittorende. Zijn gezicht zag ze niet, maar wel hoe de zon transparant-roze door twee onwijs grote flaporen scheen.